

NEMI I UKLETI

ROBERT VILSON

Preveo
Vladimir D. Janković
 Laguna

Naslov originala

Robert Wilson

THE WANISHED HEADS

Copyright © 2004 by Robert Wilson

Translation Copyright © 2007 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Džejn, i Hozea i Mika

OD ISTOG PISCA:

SLEPI ČOVEK IZ SEVILJE
MALA SMRT U LISABONU

Ha, ha! Kakva je luda Poštenje! A Poverenje,
brat mu odani, da prostog li druškana!

ŠEKSPIR, *Zimska priča*

Vlast se najčešće temelji na strahu.
DŽON ADAMS, drugi predsednik SAD

RAFAEL
(*žmirka u tami*)

Plašim li se ja? Dok ovako ležim u krevetu do Lusije, a moj mali Mario ječi u snu u susednoj sobi, nemam fizičkog razloga za strah. Ali bojim se. Snovi su me uplašili, pri čemu to više i nisu snovi. Življi su od snova. U snu mi se pojavljuju lica, samo lica. Ne bih rekao da su mi poznata, a opet ima tih čudnovatih trenutaka kad mi sasvim malo nedostaje da ih prepoznam, ali kao da mi ona ne daju. I tada se budim, jer... Opet nisam precizan. Nisu to baš lica. Nisu od mesa. Pre su avetinjska nego stvarna, iako i ta lica imaju crte. Imaju i boju, ali se ona razliva. Nešto im fali da budu ljudska. U tome je stvar. Prosto im nešto fali da budu ljudska. Je li to neki znak?

Budući da se plašim tih lica, trebalo bi da s podozrenjem odlazim u krevet, ali ja se nekada unapred radujem snu i jasno mi je da je to otuda što želim da dobijem odgovor. Ključ je negde u mom umu, i tim ključem ću otključati vrata i doznati: zašto *ta* lica? Zašto ne neka druga? Šta je to na tim licima kad su mi baš ona zaokupila um? U poslednje vreme viđam ta lica sve razgovetnije, i preko dana, kad mi svest načas odluta. Podsvest onda počne da ih lepi na žive ljude, i tako ta fantomska lica načas ožive, sve dok se ponovo ne ustali lik pravog čoveka. Osećam se posle toga luckasto, i uzdrman sam, poput starca kome je neko ime stalno navrh jezika, ali nikako da ga izgovori.

Drhtim. I sve to ide iz glave. Pući ću. Hodam u snu. Lusija mi je rekla to dok sam se tuširao. Kazala mi je da sam u tri ujutro otišao do radne sobe. Istog tog dana zatekao sam na radnom stolu neispisan list u beležnici. Na papiru su se nazirali usečeni tragovi nečijeg rukopisa. Izvorni tekst nisam uspeo da pronađem. Prineo sam onu hartiju prozoru, i shvatio da sam to ja nešto pisao: „... redak vazduh...“?

1

Sreda, 24. jul 2002.

„Hoću svoju mamicu. Hoću svoju mamicu.“

Konsuelo Himenez je, otvorivši oči, ugledala dečje lice na svega nekoliko centimetara od svoga, dopola uronjenog u jastuk. Treparicama je zagrebala po pamučnoj jastučnici. Dete ju je stezalo za mišić nadlaktice.

„Hoću svoju mamicu.“

„U redu, Mario. Idemo kod mame“, reče ona, razmišljajući o tome kako je još suviše rano za ustajanje. „Znaš da je ona odmah tu preko puta, zar ne? Možeš i da ostaneš ovdje s Matijasom, doručkuješ, igraš se malo...“

„Hoću svoju mamicu.“

Dete ju je sve nestrpljivije stiskalo prstima, i ona ga pomilova po kosi i poljubi u čelo.

Nije želela da prelazi ulicu u spavaćici kao neka žena iz srednje klase kad joj zatreba nešto iz prodavnice, ali dete ju je cimalo, moljakalo. Ogrnula je belu kućnu haljinu preko pamučne pižame i nazula neke zlatne sandale. Prošla je rukama kroz kosu dok joj se Mario hvatao za kućnu haljinu i vukao je, kao što nosači rade u pristaništu.

Uzevši ga za ruku, polagano ga je povela niz stepenice. Izašli su iz sveže, klimatizovane kuće, a napolju je, čak i u ovim ranim jutarnjim satima, vladala postojana, nemilosrdna toplota, bez ijednog daška svežine posle još jedne teške noći. Prešla je pustu ulicu. Grane palmi behu oklembesene i ispošćene, kao da san teško dolazi u ovaj deo grada. Jedini zvuk koji se prelivao preko asfalta bio je

bruj klimatizacionih uređaja koji su izduvavali još toplog, neželjenog vazduha u zagušljivu atmosferu elitne četvrti Santa Klara na obodu Sevilje.

Voda je curela iz odvodne cevčice na visokom balkonu kuće Veginih, a ona je teglila za sobom Marija, koji se najednom otromboljio i otežao, kao da se predomislio u vezi s mamicom. Kapi su padale na lišće bujne vegetacije, i zvučalo je to kao da krv odnekud kaplje po toj groznoj vrelini. Graške znoja izbile su po Konsuelinom čelu. Pripade joj muka od same pomisli na ostatak dana, na tu jaru koja ne jenjava već nedeljama, otkad je počelo tropsko leto. Ukucala je šifru na spoljnoj kapiji i ušla na kolski prilaz. Mario je otrčao do kuće i navalio na ulazna vrata, udarajući glavom o drvo. Ona pritisne zvono, i njegov elektronski zvuk odjeknu kao zvono neke daleke katedrale u toj tihoj kući sa dvostrukim vratima i prozorima. Niko se ne javlja. Potočić znoja slio joj se među dojke. Mario je lupao po vratima svojom malom pesnicom, i taj zvuk je podsećao na neki potmuli bol, istrajan kao neprebolna tuga.

Tek je bilo prošlo osam ujutro. Ona obliza znoj koji joj se nakupio na gornjoj usni.

Kućna pomoćnica je stigla do kapije. Nije imala ključeve. Gospođa Vega se obično budi ranije, rekla je. Čuli su i baštovana, Ukrajinca po imenu Sergej, koji je kopao nešto pored kuće. Iznenađili su ga, i on dohvati budak kao da je neko oružje, pa tek onda ugleda dve žene. Znoj mu se slivao niz grudi, duž oboda mišića, po celom nagom torzu, sve do pantalonica. Radio je tu od šest ujutro i ništa nije čuo. Koliko je njemu poznato, kola su još u garaži.

Konsuelo ostavi Marija kod kućne pomoćnice i povede Sergeja ka zadnjem delu kuće. On se popeo na verandu na koju se izlazi iz dnevne sobe i provirio kroz klizeća vrata i roletne. Vrata su bila zaključana. Preskočio je ogradu verande i nagnuo se da pogleda kroz kuhinjski prozor, odmah iznad bašte. Glava mu se trznula unazad od šoka.

„Šta je bilo?“, upita Konsuelo.

„Ne znam“, reče on. „Gos'n Vega leži na patos. Ne pomera.“

Konsuelo povede kućnu pomoćnicu i Marija ka ulici. Dete je odmah znalo da nešto nije u redu i počelo je da plače. Kućna

pomoćnica nije mogla da ga uteši, i on joj se iskobeljao iz ruku. Konsuelo je pozvala nula-devet-jedan. Pripalila je cigaretu i pokušala da se koncentriše gledajući u nemoćnu kućnu pomoćnicu kako se maje oko deteta, koje se sad već bilo razgoropadilo, pretvorivši se u zverku što se uvija i bacaka po podu, urlajući do iznemoglosti. Konsuelo je prijavila incident telefonskoj centrali policijske stanice, dala im ime, adresu i kontakt telefon. Onda je prekinula vezu i otišla detetu, otrpela udarce nogama i rukama i privila ga uza sebe, pa šaputala njegovo ime sve dok joj se nije oklembesio u zagrljaju.

Odnela ga je u krevet na spratu, obukla se i rekla kućnoj pomoćnici da pripazi na maloga. Mario je zaspao. Konsuelo ga je pomno posmatrala dok se češljala. Kućna pomoćnica je sela u čošak kreveta, nije joj nimalo godilo što se našla usred tuđe tragedije, znala je da će to loše uticati i na njen život.

Patrolna kola parkirala su se u ulici ispred kuće Veginih. Konsuelo je izašla da dočeka policajca, pa ga je odvela pozadi kuće, gde se on popeo na verandu. Pitao ju je gde je sad taj baštovan. Ona pođe preko travnjaka do male zgrade u dnu dvorišta, gde je Sergej bio smešten. Nije ga bilo tamo. Vratila se do kuće. Policajac je lupao po kuhinjskom prozoru, a onda se javio u stanicu. Sišao je potom sa verande.

„Znate li gde je gospođa Vega?“, upita on.

„Trebalo bi da je i ona unutra. Tu je bila sinoć kad sam je nazvala i rekla joj da će njen sin prespavati kod mojih dečaka“, reče Konsuelo. „Što ste kucali na prozor?“

„Nema smisla provaljivati vrata ako se on samo napio i zaspao na patosu.“

„Napio?“

„Na patosu, odmah do njega, ima jedna flaša.“

„Godinama ga znam i nikad ga nisam videla da se obeznani... Nikada.“

„Možda je drugačiji kad je sam.“

„I, šta ste preduzeli?“, reče Konsuelo, dok je mrzovoljna Madriđanka u njoj pokušavala da zauzda jezu koja ju je obuzimala pred znatno opuštenijim lokalnim policajcem.

„Kola hitne pomoći poslata su ovamo čim ste vi nazvali, a sada je obavešten i glavni inspektor odeljenja za ubistva.“

„Eto, maločas je bio pijan, a sad već ubijen.“

„Telo leži na podu“, reče policajac, kome je ova sad već počinjala da smeta. „Ne pomera se, ne reaguje na zvuke. Moram da...“

„Zar ne mislite da bi trebalo da pokušate da uđete i proverite je li u životu? Ne pomera se i ne reaguje, ali možda još diše.“

Senka neodlučnosti minu preko policajčevog lica. Spasla su ga kola hitne pomoći koja su u tom času pristigla. Bolničari i policajci su ustanovili da je kuća hermetički zatvorena sa svih strana. Još automobila stiglo je pred kuću.

Glavni inspektor Havijer Falkon dovršio je doručak i sedeo je sad u radnoj sobi, u središtu ogromne kuće iz osamnaestog veka u seviljskom starom gradu, koja mu je pripala u nasleđstvo. Upravo je dovršavao kafu, razgledajući priručnik za digitalnu kameru koju je bio kupio nedelju dana ranije. Kroz staklena vrata radne sobe izlazilo se na zagrađeno dvorište. Zahvaljujući debelim zidovima i tradicionalnom stilu gradnje kuće, klima uređaj je zaista retko bio potreban. Voda je prštala u mermernoj fontani, a njemu taj zvuk nije odvlačio pažnju. Vratila mu se koncentracija posle burne godine u privatnom životu. Na stolu je zavibrirao mobilni. Uzdahnuo je lativši se telefona. U ovo doba dana pronalaze leševe. Odšetao je do trema koji oivičava dvorište i oslonio se na jedan od stubova koji drže galeriju. Saslušao je suve činjenice, lišene svake tragike, i vratio se u radnu sobu. Zapisao je adresu – Santa Klara – i primetio da to nije mesto gde biste pomislili da ma šta loše može da se desi.

Stavio je mobilni u džep platnenih pantalona, uzeo ključeve od kola i otišao da otvori džinovsku drvenu kapiju. Provezao je svoj seat između pomorandžinih stabala koja okružuju ulaz, pa izašao iz kola da zatvori kapiju.

Od klime u kolima načas mu ponestade daha. Zaputio se uzanim, kaldrmisanim ulicama i izbio na Trg muzeja lepих umetnosti, gde visoko drveće okružuju bele i oker fasade zgrada i zdanje muzeja u terakoti. Izašao je iz starog grada, napredujući u pravcu reke, pa

skrenuo desno u Aveniju del Torneo. Nejasni obrisi Kalatravinog mosta *Harfa* nazirali su se u daljini kroz jutarnju izmaglicu. On skrenu na drugu stranu i uđe u novi grad, probijajući se kroz ulice i između zgrada oko stanice Santa Husta. Produžio je dalje pored beskrajnih blokova oblakodera na Kansas Siti aveniji, razmišljajući o elitnoj četvrti u koju se zaputio.

Garden Siti u Santa Klari projektovani su Amerikanci kako bi tu smestili svoje oficire, stacionirane u bazi Strateške vazdušne komande koja je, ubrzo pošto je Franko potpisao Odbrambeni sporazum 1953. godine, podignute nedaleko od Sevilje. Pojedini bungalovi i danas su izgledali kao i pedesetih godina XX veka, drugi su bili hispanizovani, a nekoliko objekata imućnih vlasnika bilo je srušeno do temelja da bi na istom mestu bile podignute prave palate. Koliko je Falkona služilo pamćenje, nijedna od tih promena nije ovaj kraj grada oslobodila neke sveprožimajuće nestvarnosti. Imalo je to veze i sa činjenicom da su se kuće nalazile na zasebnim placevima i da su, premda jedna do druge, bile odvojene, što nije tipično za špansko podneblje, već pre podseća na neko američko predgrađe. A i ovde je, takođe za razliku od ostalih delova Sevilje, bilo gotovo sablasno tiho.

Falkon je parkirao kola u senci krošnji koje su zaklanjale modernu kuću u Ulici Frej Fransisko de Pareha. Uprkos fasadi od terakota cigle i nekim ukrasnim elementima, kuća je bila čvrsta kao tvrđava. Malo je nedostajalo da mu kolena klecnu kad je s druge strane kapije ugledao prvog čoveka: dežurnog sudiju Estebana Kalderona. Više od godinu dana je prošlo otkako je poslednji put radio s Kalderonom, ali ta priča još je bila sveža. Rukovali su se, potapšali jedan drugog po ramenu. Začudio se prepoznavši ženu koja je stajala sa sudijom: bila je to Konsuelo Himenez, koja je takođe odigrala ulogu u istoj priči. Sada nije ličila na onu pripadnicu srednje klase koju je upoznao godinu dana ranije, kad je vodio istragu povodom ubistva njenog muža. Kosa joj je bila puštena, modernije ošišana, a imala je na sebi manje šminke i nakita. Nije mu bilo jasno otkud ona ovde.

Bolničari se vratiše do kola hitne pomoći i izvukoše nosila s točkicama. Falkon se rukovao sa mrtvozornikom i sudijinim

sekretarom dok se Kalderon kod policajca iz patrole raspitivao ima li nekih dokaza da je bilo provale i nasilnog ulaska u kuću. Policajac mu je podneo izveštaj.

Konsuelo Himenez je bila opčinjena ovim novim Havijerom Falkonom. Glavni inspektor nije nosio ono odelo koje mu je bilo postalo zaštitni znak. Na sebi je imao platnene pantalone i belu košulju s rukavima zasukanim do iznad lakata. Izgledao je mlađe s vrlo kratkom, ujednačeno podšišanom sedom kosom. Možda je to samo sezonski stil, ali njoj se učinilo da nije tako. Falkon je jasno osećao njenu zainteresovanost. Nelagodu je prikrio predstavivši jednog od svojih kolega, podinspektora Pereza. Perez će iskoristiti trenutak nervoze i zabune da se udalji.

„Pitate se šta ja tražim ovde“, reče ona. „Živim preko puta. Ja sam pronašla... Bila sam s baštovanom kad je pronašao gospodina Vega kako leži na kuhinjskom podu.“

„A ja mislio da ste kupili kuću u Heliopolisu?“

„Pa, Raul je zapravo kupio kuću u Heliopolisu... pre nego što će stradati“, reče ona. „Želeo je da bude blizu stadiona svog voljenog Betisa, a mene fudbal ne zanima.“

„I, koliko dugo živite ovde?“

„Još malo pa će godina dana.“

„I vi ste pronašli telo.“

„Baštovan ga je pronašao, a još i ne znamo da li je mrtav.“

„Ima li neko rezervne ključeve?“

„Sumnjam“, reče ona.

„Bolje da pogledam telo“, reče Falkon.

Gospodin Vega je ležao na leđima. Bude mantil i pidžama behu mu spali sa ramena i sad su mu sputavali ruke. Prsa su mu bila gola, na prvi pogled se činilo da je izgredan po grudima i stomaku. Oko vrata je imao vidne ogrebotine. Lice mu je bilo bledo i otvrdlo, usne sivo-žučkaste.

Falkon priđe sudiji Kalderonu i mrtvozorniku.

„Ja bih rekao da je mrtav, ali možda biste i vi voleli da pogledate pre nego što provalimo kroz jedna od ovih vrata“, reče on. „Je l' smo saznali gde mu je žena?“

Konsuelo ponovo objasni čitavu situaciju.

„Mislim da moramo da uđemo“, reče Falkon.

„Čeka vas težak posao“, reče gospođa Himenez. „Lusija je zimus stavila nove prozore. Sa dvostrukim, neprobojnim staklima. A ova ulazna vrata su dobro zaključana, lakše će vam biti da probijete zid.“

„Poznajete ovu kuću?“

Pojavila se neka žena na kolskom prolazu. Teško je bilo ne uočiti je s tom riđom kosom, zelenim očima i kožom tako belom da, na ovom suncu, prosto zaboje oči kad se zagledaš u nju.

„Ćao, Konsuelo“, reče ona, pronašavši Konsuelu pogledom sred silnih policijskih lica.

„Ćao, Medi“, reče Konsuelo, pa je predstavi svima kao Medlin Krugman, najbližu komšinicu gospođe Vega.

„Nešto se loše dogodilo Lusiji i Rafaelu? Videla sam kola hitne pomoći. Mogu li da pomognem?“

Sve oči bile su uprte u Medlin Krugman, ne samo zato što je španski govorila s američkim akcentom. Bila je visoka i vitka, s naglašenim grudima, izdašnom zadnjicom i urođenom sposobnošću da dokone muškarce navede na najnastranije maštarije. Samo su Falkon i Kalderon imali dovoljno razvijenu kontrolu testosterona da pogled zadrže na njenim očima, što je uistinu zahtevalo koncentraciju. Konsuelu je ovo toliko razdražilo da su joj se raširile nozdrve.

„Morali bismo pod hitno da uđemo u ovu kuću, gospođu Krugman“, reče Kalderon. „Imate li ključeve?“

„Nemam, ali... Šta je bilo s Rafaelom i Lusijom?“

„Rafael leži na kuhinjskom podu i ne pomera se“, reče Konsuelo. „Za Lusiju ne znamo.“

Medlin Krugman usisa vazduh ustima, taman da otkrije pravilan niz belih zuba narušen tek dvama oštrim sekutićima. U deliću sekunde, nevidljive ploče koje čine litosferu njenoga lica kao da su se zgrčile.

„Imam telefonski broj njegovog advokata. Dao mi ga je za slučaj da iskrnsne neki problem s kućom dok su oni na odmoru“, reče ona. „Moraću samo da skoknem do kuće...“

Ona uzmače i okrenu se prema kapiji. Svi su se pogledi sad prikovali za njenu zadnjicu, koja je blago podrhtavala ispod belog lanenog tkanja širokih pantalona. Tanušan crveni kaiš, poput krvave crte, pratio je liniju njenog struka. Nestade je iza zida. Muškarci, zamukli pod silinom dejstva njene raskošne pojave, ponovo se raspričaše.

„Vrlo je lepa, je l' da?“, reče Konsuelo Himenez, kojoj je i sama zasmetala ta potreba da ponovo skrene pažnju na sebe.

„Jeste“, reče Falkon, „i njena je lepota dosta drugačija od one na koju smo ovde navikli. Bela je. Skoro prozirna.“

„Da“, reče Konsuelo, „*vrlo* je bela.“

„Je l' se zna gde je taj baštovan?“, upita on.

„Nestao je.“

„Šta znamo o njemu?“

„Zove se Sergej“, reče Konsuelo. „Rus je, ili Ukrajinac. Radi za sve nas ovde. Za Vege, za Krugmane, za Pabla Ortegu i za mene.“

„Pablo Ortega... onaj glumac?“, upita Kalderon.

„Da, nedavno se preselio ovamo“, reče ona. „Nije baš najsrećniji.“

„To me ne iznenađuje.“

„Da, naravno. Pa vi ste mu, zar ne, sudijo Kalderon, poslali sina na dvanaest godina robije?“, reče Konsuelo. „Grozan slučaj, grozan. Nisam, ono, to htela da kažem kad sam rekla da... premda je i to sigurno doprinelo. On ima neke probleme sa kućom i ceo ovaj kraj mu izgleda malčice... mrtav posle onog života u centru grada.“

„Što se preselio?“, upita Falkon.

„Niko u kraju nije hteo više s njim da razgovara.“

„Zbog onoga što je njegov sin učinio?“, reče Falkon. „Ne sećam se tog slučaja...“

„Ortegin sin je oteo jednog osmogodišnjeg dečaka“, reče Kalderon. „Držao ga je vezanog i danima ga zlostavljao.“

„Ali ga nije ubio?“, upita Falkon.

„Dečak je pobegao“, reče Kalderon.

„Ono što se dogodilo bilo je, zapravo, još čudnije“, reče Konsuelo. „Ortegin sin je pustio dečaka, a onda seo na krevet u sobi

sa punom zvučnom izolacijom, koju je prethodno pripremio za otmicu, i sačekao da dođe policija. Sreća njegova što su policajci zaista prvi stigli.“

„Kažu da mu je mnogo teško u zatvoru“, reče Kalderon.

„Ne osećam nikakvo sažaljenje prema ljudima koji unište dečju nevinost“, reče Konsuelo jarnosno. „Oni zaslužuju sve što ih stigne.“

Medlin Krugman se vratila s telefonskim brojem. Sada je stavila naočare za sunce, kao da samu sebe štiti od bolne beline sopstvene pûti.

„Nema imena?“, reče Falkon, ukucavajući broj u mobilni.

„Moj muž kaže da se zove Karlos Vaskez.“

„A gde vam je muž?“

„Kod kuće.“

„Kad vam je gospodin Vega dao ovaj broj?“

„Pre nego što se, prošlog leta, pridružio Lusiji i Mariju na odmoru.“

„Je li Mario to dete koje je sinoć prespavalo u vašoj kući, gospođo Himenez?“

„Jeste.“

„Imaju li Vege rodbinu u Sevilji i okolini?“

„Imaju, Lusijine roditelje.“

Falkon se izdvoji iz grupe i telefonom zatraži advokata.

„Ovde glavni inspektor Havijer Falkon“, reče on. „Vaš klijent, gospodin Rafael Vega, leži onesposobljen na podu kuhinje u svojoj kući, moguće mrtav. Moramo da uđemo u njegovu kuću.“

Usledilo je dugo ćutanje dok je Vaskez pokušavao da svari razornu vest.

„Biću tu za deset minuta“, reče on. „Savetujem vam da ne pokušavate da provalite unutra, glavni inspektore, jer će vam sigurno trebati mnogo više vremena.“

Falkon podiže pogled ka toj neosvojivoj kući. U uglovima su bile raspoređene dve bezbednosne kamere. Na još dve naišao je na zadnjoj strani zdanja.

„Izgleda da su Vege mnogo vodile računa o bezbednosti“, reče on pridruživši se ekipi. „Kamere. Neprobojna stakla. Masivna ulazna vrata.“

„On je imućan čovek“, reče Konsuelo.

„A Lusija je... pa, neurotična, ako ne i gore od toga“, reče Medi Krugman.

„Jeste li poznavali gospodina Vegu pre nego što ste se preselili ovamo, gospođo Himenez?“, upita Falkon.

„Naravno. On mi je rekao da će se kuća, koju ću ja potom kupiti, naći na prodaji i pre nego što je prodaja oglašena.“

„Bili ste prijatelji ili poslovni partneri?“

„I jedno i drugo.“

„Čime se on bavi?“

„Građevinom“, reče Medlin. „Zato mu kuća i liči na tvrđavu.“

„On navraća kod mene u restoran u El Porveniru“, reče Konsuelo. „Ali znam ga i preko Raula. Bili su, kao što znate, u istom poslu. Radili su jednom zajedno, ima tome mnogo godina, na izgradnji nekih stambenih naselja u Trijani.“

„Gospođo Krugman, jeste li ga upoznali onako, kao komšiju?“

„Moj muž je arhitekta. Radi na nekim projektima za gospodina Vegu.“

Veliki srebrni mercedes zaustavio se ispred kuće. Iz automobila je izašao dežmekast čovek niskog rasta, u beloj košulji dugih rukava, s tamnom kravatom i u sivim pantalonama. Predstavio se kao Karlos Vaskez i prošao prstima kroz prerano posedelu kosu. Predao je ključeve Falkonu, koji je otvorio vrata samo jednom okrenuvši ključ u bravi. Nije bilo dvaput zaključano.

Kuća je delovala turobno i ledeno posle one vreline na ulici. Falkon upita sudiju Kalderona da li bi on i forenzičari mogli na brzinu da bace pogled pre nego što se mrtvozornik da na posao. On sâm pak odvede Felipea i Horhea do ivice popločanog kuhinjskog poda. Osmotri su okolinu, klimnuli jedan drugom glavama i vratili se. Kalderon je morao da spreči Karlosa Vaskeza da uđe u kuhinju kako ne bi kontaminirao mesto zločina. Po njegovom izgledu sudeći, advokat nije bio navikao da mu ruku na grudima stavi bilo ko sem njegove žene dok leže u bračnom krevetu. Uvedoše zatim mrtvozornika, koji već beše navukao rukavice. Dok je on proveravao puls i merio temperaturu tela na podu, Falkon izađe

iz kuće i upita Konsuelo i Medlin da li će docnije moći da računa na njihovu saradnju. Primetio je da Konsuelo još vodi računa o Veginom sinu, Mariju.

Mrtvozornik je mrmrljao nešto u diktafon dok je žrtvi pregledao uši, nos, oči i usta. Uzeo je pincetu i prevrnuo plastičnu bocu koja je ležala blizu Vegine ispružene ruke. Bilo je to litarsko pakovanje sredstva za čišćenje cevi.

Falkon je prošao hodnikom i proverio sobe u prizemlju. Trpezarija je bila ultramoderno uređena. Sto je formirala debela ploča od neprozirnog zelenog stakla na dva luka od nerđajućeg čelika. Moglo je za njega da sedne desetoro. Stolice behu bele, i pod je bio beo, zidovi i kućišta za osvetljenje takođe. Večerati u hladovini te klimatizovane prostorije mora da je bilo kao sedeti u frižideru, bez zveckanja posuda i činija, bez hrane ostale od ručka. Falkon je stekao utisak da se u toj prostoriji nikada niko nije zabavljao kao čovek.

Dnevna soba je, za razliku od trpezarije, ličila na mozak zbnjenog čoveka. Svaka slobodna površina bila je prekrivena tricama i kućinama – suvenirima sa svih strana sveta. Falkonu se pred očima ukazaše silni odmori koje je Vega proveo kao opsednut snimajući sve uz pomoć najnovije tehnologije, dok mu žena pustoši prodavnice za turiste. Nasred kanabeta ležao je bežični telefon, dopola pojedeno pakovanje čokoladica i tri daljinska upravljača, za satelitsku televiziju, de-ve-de i video. Na podu je počivao par paperjastih papuča. Svetla su bila isključena, kao i televizor.

Sva stepeništa što vode ka spavaćim sobama behu napravljena od zift-crnog granita. On se zagleda u poput stakla glatke površine dok se lagano uspinjao. Ništa. Pod na vrhu stepenica bio je načinjen od crnog granita istačkanog belim mermerom. Pažnju su mu privukla vrata glavne spavaće sobe. Neko je ležao na bračnom krevetu. Ruke su visile pokraj svetlog pernatog dušeka, a glava je bila pod jastukom. Tanušni kaišić ručnog sata štrčao je kao da traži pomoć. Na jedinoj nozi koja se videla nokti su bili premazani jarkocrvenim lakom. On priđe krevetu i proveri puls, posmatrajući pri tom dva ulegnuća na jastuku. I Lusija Vega je bila mrtva.

Na spratu su bile još tri sobe, svaka sa zasebnim kupatilom. Jedna je bila prazna, u drugoj je bio bračni ležaj, dok je treća soba bila Mariova. Tavanica dečakove sobe bila je okrečena kao noćno nebo. Stari, jednoruki meda ležao je nauznak na krevetu.

Falkon je prijavio i drugi leš sudiji Kalderonu. Mrtvozornik je klećao kraj Vege i trudio se da mu raširi prste.

„Ima, izgleda, neka poruka u desnoj šaci gospodina Vege“, reče Kalderon. „Telo se brzo ohladilo zbog klima uređaja, a ja bih želeo da ga izvadim odavde a da ga ne izlomimo. Je l' vam pada nešto na pamet, glavni inspektore?“

„Na prvi pogled, ovo liči na dogovoreno samoubistvo. Udavio je ženu pa onda popio malo sredstva za čišćenje cevi, mada je to stvarno gadan, spor način da se ubiješ.“

„Dogovoreno samoubistvo? Šta vas navodi na pomisao da su se dogovorili?“

„Samo kažem na šta bi moglo da liči“, reče Falkon. „Činjenica da je dečacić izostavljen iz svega može ukazati na postojanje sporazuma. Majka ne bi bila u stanju da podnese samu pomisao na smrt rođenog deteta.“

„A otac bi mogao?“

„Zavisi od pritiska. Ukoliko postoji mogućnost da se doživi finansijski ili moralni krah, otac možda ne bi želeo da mu sin naslednik to vidi, ili da živi znajući šta se dogodilo. Otac bi u tom slučaju mislio da detetu, ubijajući ga, čini uslugu. Ubijali su muževi čitave porodice misleći da su ih izneverili, i da je bolje da niko ne ostane u životu da nosi to ime i svu njegovu sramotu.“

„Ali gajite, ipak, i izvesnu sumnju?“, reče Kalderon.

„Do samoubistva, bilo ono dogovoreno ili ne, retko dolazi spontano, a ovde, na mestu zločina, ima izvesnih elemenata koji ukazuju na spontanost. Kao prvo, vrata nisu dvaput zaključana. Konsuelo Himenez ih je bila nazvala da kaže da je Mario zaspao, i tako su njih dvoje bili sigurni da se mali neće vraćati, ali nisu dvaput zaključali vrata.“

„Vrata su bila zatvorena, i to je bilo sasvim dovoljno.“

„Ako se čovek sprema da učini nešto nenormalno, svakako će se zaključati najbolje što može da bi bio apsolutno siguran da ne

postoji šansa da ga neko u tome omete. To je psihološka potreba. Ozbiljne samoubice obično preduzimaju pune mere opreza.“

„Šta ima još?“

„I ovo, kako je sve ostavljeno ovde: telefon, čokoladice, papuče. Kao da fali predumišljaj.“

„Pa, s njene strane u svakom slučaju“, reče Kalderon.

„U tome je caka, naravno“, reče Falkon.

„Sredstvo za čišćenje cevi?“, reče Kalderon. „Što bi uzeo sredstvo za čišćenje cevi?“

„Možda dođemo do saznanja da je u toj flaši bilo nešto jače od sredstva za čišćenje cevi“, reče Falkon. „A zašto? Pa, možda je sâm sebi odredio kaznu... znaš, da se očisti od svih grehova. Postoji, takođe, i ta prednost što je ovako sve nečujno i što, u zavisnosti od toga šta je još uzeo, nema povratka.“

„Pa, to mi već zvuči kao da ima predumišljaja, glavni inspektore. Postoje, dakle, i spontani i isplanirani momenti kod ovih smrti.“

„U redu... da njih dvoje leže na krevetu mrtvi i drže se za ruke, sa porukom prikačenom na pidžamu, onda bih sa zadovoljstvom konstatovao da je reč o samoubistvu. Kako stvari stoje, radije bih poveo istragu o ubistvu pre nego što istupim s konačnom procedurom.“

„Možda će ta poruka u njegovoj ruci...“, reče Kalderon. „Ali čudno je da se obuče čovek za spavanje pre nego što... ili je to tek još jedna psihološka potreba? Da se pripremi za san nad snovima?“

„Nadajmo se da je bio od onih što ostavljaju bezbednosne kamere uključene i stalno drže trake u rekorderima“, reče Falkon, vraćajući se pragmatičnom pristupu. „Trebalo bi da pogledamo njegovu radnu sobu.“

Prošli su kroz predsoblje i produžili hodnikom do stepeništa. Vagina radna soba nalazila se zdesna, i gledala na ulicu. Kožna stolica bila je odgurnuta iza radnog stola, na zidu je visio uramljeni poster s rasporedom borbi bikova u vreme FERIA de Abril.*

* Aprilski praznici (špan.) – (Prim. prev.)

Sto je bio prostran, prazan, od svetlog drveta, na njemu su stajali laptop i telefon. Poličica na točkićima sa tri fioke nalazila se ispod stola. Iza vrata su stajala četiri crna ormarića sa fiokama, a na drugom kraju sobe oprema za snimanje za bezbednosne kamere. Kontrolne lampice nisu bile uključene, štekери su bili izvučeni iz utičnica. U svakom rekorderu bila je po jedna nekorišćena traka.

„Ovo ne sluti na dobro“, reče Falkon.

Fioke u ormarićima bile su zaključane. On izvuče pokretnu poličicu koja je stajala ispod stola. Zaključana. Popeo se do spavaće sobe i našao veliki garderober u koji se može ući; desno su bila naređana njegova odela i košulje, a levo njene haljine i ogroman broj cipela (neke su bile zabrinjavajuće slične). Na vrhu visoke police behu ostavljeni novčanik, ključevi i nešto sitnine.

Jednim od ključeva otvarale su se fioke ispod stola. Ničeg neoobičajnog nije bilo u prvim dvema, ali kad je Falkon povukao ka sebi treću, nešto je otpozadi naleglo na hrpu papira napred. Bio je to revolver.

„Ovakvi se retko viđaju“, reče Falkon. „To je devetmilimetarski *hekler i koh*. Ovako nešto kupuješ samo ako očekuješ nevolje.“

„Kad biste imali ovakav revolver“, reče Kalderon, „da li biste popili litar sredstva za čišćenje cevi ili biste prosvirali sebi glavu?“

„Pa, ako bih mogao da biram...“, reče Falkon.

Na vratima se uto pojavi advokat, s duboko usađenim tamnosmeđim očima.

„Nemate prava da...“, počeo on.

„Ovo je istraga povodom ubistva, gospodine Vaskez“, reče Falkon. „Gospođa Vega leži gore u krevetu, ugušena je jastukom. Imate li predstavu zbog čega bi vaš klijent držao nešto ovako u svojoj radnoj sobi?“

Vaskez trepnu ugledavši revolver.

„Sevilja je jedan od onih čudnih gradova u kojima su imućni, privilegovani ljudi Santa Klare od drogiranih nevoljnika iz Poligona San Pablo odvojeni jednom malom četvrti, fabrikom hartije i Solunskom ulicom. Verovatno ga je imao zarad sopstvene zaštite.“

„Kao i one bezbednosne kamere koje ga je mrzelo da uključi?“, reče Falkon.

Vaskez pogleda u pogašene rekordere. Mobilni mu je zaszvirao prvih nekoliko taktova opere *Karmen*. Policajci se pogledaše cereći se. Vaskez ode niz hodnik. Kalderon zatvori vrata, i Falkon je sada znao da je dobro naslutio kad se toga jutra rukovao sa sudijom – ima nešto novo, i to bitno za njega.

„Želeo sam da ovo čujete od mene“, reče Kalderon, „a ne od onih torokuša u stanici ili u sudu.“

Falkon klimnu glavom, grlo mu se najednom steglo.

„Ines i ja ćemo se venčati krajem leta“, reče Kalderon.

Znao je Falkon da će do ovoga doći, ali ga je vest ipak prikucala za patos. Kao da su minuti i minuti prošli pre nego što će, krećući se brzinom kojom ronilac hoda po okeanskom dnu, prići Kalderonu dovoljno blizu da mu stisne ruku. Palo mu je na pamet da, onako prijateljski, uhvati sudiju za rame, ali mu se usta ispuniše gorčinom razočaranja, kao da je zagrizao kvarnu maslinku.

„Čestitam, Estebane“, reče.

„Sinoć smo to saopštili našim porodicama“, reče Kalderon. „Vi ste prvi izvan porodičnog kruga kome je rečeno.“

„Usrećićete jedno drugo“, reče Falkon. „Znam da hoćete.“

Klimnuše jedan drugom glavama i razdvojiše se.

„Idem opet do mrtvozornika“, reče sudija i napusti prostoriju.

Falkon priđe prozoru, izvadi mobilni i pronađe broj Alisije Aguado u adresaru. Ona je bila klinički psiholog, i viđali su se više od godinu dana. Palcem je dodirnuo dugme za poziv, ali ga spopade neki bes, i on odole iskušenju da dugme i pritisne. Može to da sačeka do njihovog redovnog nedeljnog susreta, sutradan uveče. Ti isti su tamo milion puta pokrivali njegovu bivšu ženu Ines, i ova bi ga sad samo još jednom prekorela što ne ume da raskrsti s prošlošću.

Havijer i Ines su se izmirili. Došlo je do toga u sklopu procesa emocionalne obnove posle skandala sa Fransiskom Falkonom, koji je izbio petnaest meseci ranije. Fransisko je bio umetnik svet-ske slave za koga je Havijer oduvek verovao da mu je otac, ali za koga se ispostavilo da je prevarant, ubica i da mu, pri tom, uopšte i nije pravi otac. Ines je sve oprostila Havijeru i pre nego što su ugovorili susret, nekoliko meseci posle opšte medijske pomame.

Tačku na njihov kratak brak stavila je njegova hladnoća, opisana grozomornom ritmičkom mantrom: *Tú non tienes corazón, Javier Falcón* – „Ti nemaš srca, Havijere Falkone“. S obzirom na njegovu porodičnu povest, njoj je postalo jasno zbog čega je on uskraćen u tom temeljnom ljudskom smislu. Tokom prethodnih nekoliko meseci terapije, sve je manje mislio o Ines, ali kad god bi je neko pomenuo njemu bi se, neizostavno, nešto steglo u stomaku. Stravična njena optužba još mu se motala po glavi, a kad mu je, onako labilnom, još i oprostila, Ines je postala neko kome je on morao stalno da se dokazuje.

A sad još i ovo. Bilo kako bilo, Ines se sa sudijom bila vidala gotovo godinu i po dana. Sada su bili zlatni par, i to ne samo seviljskog sudstva već celokupne seviljske zajednice. Njihov je brak bio neminovnost, što samu vest, ipak, nije činilo podnošljivijom.

U staklu je primetio kako mu se Vaskez približava s leđa. Falkon je odmah povratio onaj profesionalni ton.

„Jeste li iznenađeni što vam je klijent stradao pod ovako neobičnim okolnostima, gospodine Vaskez?“, upita on.

„Veoma“, reče ovaj.

„Gde mu je, uzgred, dozvola za oružje?“

„To je njegova privatna stvar. Ovo je njegova kuća. Ja sam mu samo advokat.“

„Ali vama je poverio ključeve svog doma.“

„On u ovom kraju nema rodbine. Kad bi odlazili na letnji odmor, često su sa sobom vodili i Lusijine roditelje. A u mojoj kancelariji uvek ima nekoga. Bilo je to prosto...“

„A šta je s ovim Amerikancima što su s njima bili vrata do vrata?“

„Oni jedva ako su godinu dana ovde“, reče Vaskez. „On im je tu kuću dao pod zakup. Njen muž radi za njega kao arhitekta. Vega nije voleo da mu se ljudi mešaju u život. Dao im je moj telefonski broj, za slučaj nužde.“

„Je li *Vega Construcciones* jedina njegova kompanija?“

„Recimo da je on u biznisu s nekretninama. Gradi i izdaje stanove i poslovni prostor. Po narudžbini gradi i industrijske pogone. Kupuje i prodaje zemljište. Vlasnik je većeg broja agencija za nekretnine.“

Falkon sede na ivicu stola, pa poče da klata nogom.

„Ovaj revolver, gospodine Vaskez, ne služi za plašenje provalnika. Ovo ubije čoveka na mestu. Da ga i u rame pogodite iz devetmilimetarskog heklera, verovatno biste ga ubili.“

„Kad biste vi bili bogat čovek koji želi da zaštiti svoju porodicu i dom, da li biste kupili igračku ili neko ozbiljno oružje?“

„Dakle, koliko je vama poznato, gospodin Vega nije bio povezan ni sa kakvim kriminalom niti bilo kakvim aktivnostima na granici nezakonitosti.“

„Koliko ja znam, nije.“

„I nemate nikakvu ideju zbog čega bi neko želeo da ga ubije?“

„Vidite, glavni inspektore, ja se bavim samo zakonskim aspektima poslova koje vode moji klijenti. Retko ulazim u pojedinosti iz njihovih privatnih života, osim ukoliko to ima nekog uticaja na posao kojim se bave. Znam dosta toga o njegovoj kompaniji. Ako se bavio i nekim drugim stvarima, oko njih me nije angažovao kao advokata. Da je bio u vezi s nekom udatom ženom, u šta sumnjam, ja za to ne bih znao.“

„Pa, gospodine Vaskez, šta vi zaključujete na osnovu ovoga što ste videli na mestu zločina? Gospođa Vega na spratu, ugušena jastukom. Gospodin Vega u prizemlju, preminuo od posledica gutanja litra sredstva za čišćenje cevi. Za to vreme, njihov sin Mario provodi noć kod komšija.“

Tišina. Smeđe oči fiksirane u ravni Falkonovih grudi.

„To liči na samoubistvo.“

„Barem jedna od ove dve smrti mora biti ubistvo.“

„Meni se čini da je Rafael prvo ubio ženu pa sebe.“

„Jeste li ikada primetili bilo šta što bi ukazivalo na takav stepen nestabilnosti kod vašeg pokojnog klijenta?“

„A kako iko može da pretpostavi šta se drugima vrzma po glavi?“

„Nije mu, dakle, pretio poslovni neuspeh ili finansijski slom?“

„O tome biste morali da porazgovarate s računovođom, mada mu računovođa nije bio i finansijski direktor. Možda su njegova saznanja ograničena.“

„Ko je bio finansijski direktor?“

„Rafael je voleo sam da vodi računa o blagajni.“

Falkon mu dade svoju beležnicu. Vaskez zapisa računovođino ime – Fransisko Durado – i njegove osnovne podatke.

„Postoji li neki skandal koji se kuva, a da vi slučajno znate za njega, u vezi sa gospodinom Vegom i njegovom kompanijom?“ upita Falkon.

„Sada sam vas prepoznao“, reče gospodin Vaskez prvi put se osmehnuvši, i pokaza pri tom zadivljujuće savršene zube. „Falkon. Nisam isprva povezao. Pa... vi ste još tu, glavni inspektore, a moj klijent nije prošao ništa što bi se moglo uporediti s onim što ste vi prošli.“

„Ali ja nisam počinio nikakav zločin, gospodine Vaskez. Nisam bio suočen s moralnim krahom ili ličnom sramotom.“

„Sramotom“, ponovi advokat. „Mislite li da pojam sramote još ima tu moć u ovom našem savremenom svetu?“

„Zavisi od okruženja u kojem ste stasavali. Koliko vam je važno mišljenje ljudi koji vas okružuju“, reče Falkon. „Uzgred, je li kod vas testament gospodina Vege?“

„Da, kod mene je.“

„Ko mu je najbliži rod?“

„Kao što rekoh, nema rodbine.“

„A njegova žena?“

„Ona ima sestru u Madridu. Roditelji joj žive ovde, u Sevilji.“

„Biće nam potrebni da identifikuju leševe.“

Na vratima se pojavi Perez.

„Izvukli su onu poruku iz ruke gospodina Vege“, reče on.

Otidoše do kuhinje, gurajući se pokraj forenzičara koji su ispunili hodnik svojom opremom, i čekali da izađu na mesto zločina.

Poruka je već bila ubačena u plastičnu kesicu za dokazni materijal. Kalderon im je dodade, podignutih obrva. Falkon i Vaskez su se mrštili dok su čitali, ne samo zbog toga što je tih deset reči bilo ispisano na engleskom.

„... redak vazduh koji udišeš od jedanaestog septembra pa do kraja...“

2

Sreda, 24. jul 2002.

„Znače li vam išta ove reči?“, upita Kalderon.

„Ama baš ništa“, odgovori Vaskez.

„Čini li vam se da mu je rukopis uobičajen?“

„Nema spora da je to rukopis gospodina Vege... Samo toliko.“

„Ne razlikuje se, znači, ni na koji način od njegovog uobičajenog rukopisa?“

„Nisam ja stručnjak, sudijo“, reče Vaskez. „Meni se ne čini da je ovo napisano drhtavom rukom, ali nije ni bogzna kako tečno. Pre bi se reklo da je ispisano brižljivo nego onako, na brzinu.“

„Ja to ne bih nazvao porukom jednog samoubice“, reče Falkon.

„A kako biste ga nazvali, glavni inspektore?“, upita Vaskez.

„To je rebus. Nešto što zahteva istragu.“

„Zanimljivo“, reče Kalderon.

„Je li?“, reče Vaskez. „Nama se stalno natura taj utisak da je detektivski posao veoma uzbudljiv. A ovo...?“

„Da ste vi nekoga ubili, normalno bi bilo da ne želite da neko istražuje ono što ste učinili“, reče Falkon. „Nadali biste se da ćete se provući nekako. Rekoste mi maločas da vama ovo mesto zločina sluti na samoubistvo. Ubica s motivom obično bi pokušao da stvori takvu predstavu tako što bi ostavio nedvosmisleno oproštajnu poruku, a ne nešto što će istražni tim navesti na pomisao: šta li se to ovde desilo?“

„Sem ako nemamo posla s ludakom“, reče Vaskez. „S nekim od onih serijskih ubica što stalno izazivaju.“